

Statsforvalteren i Trøndelag
Trööndelagen Staatehaaltoje

Statsforvalteren i Møre og Romsdal

Statsforvalternes tilråding

Bevaring av verdifull natur – nasjonalpark – Trollheimen og Innerdalen landskapsvernområder

Innhold

1. Bakgrunn	3
2. Prosess i 2024.....	4
3. Innspill fra kommunen	5
3.1 Andre innspill	6
4. Statsforvalternes vurdering av innspillene.....	7
5. Statsforvalternes tilrådning	8
6. Annet	8

1. Bakgrunn

Statsforvalteren i Trøndelag (SFTL) og Statsforvalteren i Møre og Romsdal (SFMR) har fått i oppdrag å starte arbeidet med «Bevaring av verdifull natur – nasjonalpark», tidligere kalt supplerende vern nasjonalpark. Oppdraget går i første omgang ut på å avklare med berørte kommuner om det er lokal aksept for å utrede konsekvensene og innhente kunnskap om aktuelle områder for utvidelse av eksisterende nasjonalparker og/eller landskapsvernområder (LVO), samt endring av verneform fra landskapsvernområde/naturreservat til nasjonalpark. Det skal være lokal aksept for at eventuelle nye verneprosesser for områder i denne kategorien skal igangsettes. Frist for å sende tilrådning til Miljødirektoratet var satt til 31. desember 2024.

Det skal være lokal aksept for utvidelse av nasjonalparker og landskapsvernområder og endring av verneform. Hvis det ikke er lokal aksept for å utrede konsekvensene og innhente kunnskap om endring av verneform og/eller utvidelse av Trollheimen landskapsvernområde og Innerdalen landskapsvernområde vil vi i vår tilrådning til Miljødirektoratet fraråde å starte opp verneplanprosess for de aktuelle områdene.

Oppdrag

Oppdraget har tatt utgangspunkt i Miljødirektoratets oversendelse til Klima- og miljødepartementet (KLD) datert 7. april 2021, og inkluderer forslag på utvidelser av nasjonalparker og landskapsvernområder, endring av verneform, sammenslåing av verneområder og i et tilfelle opprettelse av nytt landskapsvernområde. Dette oppdraget omfatter ikke skog eller marine områder, som går i egne prosesser. Oppdraget må sees i sammenheng med «bevaring av verdifull natur – supplerende vern» på mindre områder, som kjøres av Statsforvalteren i en parallell prosess.

Denne tilrådingen omhandler om det er lokal aksept for å utrede konsekvensene med, og innhente kunnskap om områder som er aktuelle for utvidelse av Trollheimen LVO og endring av verneform for hele eller deler av Trollheimen LVO og Innerdalen LVO:

- Endring av verneform fra landskapsvernområde (LVO) og Innerdalen LVO til nasjonalpark for hele eller deler av Trollheimen LVO
- Utvidelse i Oppdal eller ikke for hele eller deler av disse delområder:
 - Nord for Gjevilvatnet (1560 daa)
 - Okla-Storhornet (80200 daa)
 - Gjevilvassdalen med Håmmårbekken-Kvalsjordsætra (6330 daa)
- Hvis det er lokal aksept for endring av verneform fra landskapsvernområde til nasjonalpark
 - Er det lokal aksept for innlemmelse av Minilldalsmyrene naturreservat og Svartåmoen naturreservat inn i en fremtidig nasjonalpark
- Utvidelse i Rindal eller ikke for hele eller deler av dette området:
 - Storbekkdalen (2630 daa)
- Er det ønskelig at hele eller deler av disse områdene i Surnadal tas med i oppdraget eller ikke:
 - Storfjellet, Kufjellet, Tindfjellet mv.
 - Se vedlagte kartskisse som viser foreslått avgrensning mellom eventuell nasjonalpark og områder som det er naturlig at forblir landskapsvernområde. Avgrensningene er å anse som arbeidsgrenser.

Begge landskapsvernområdene og begge naturreservatene forvaltes av Verneområdestyret for Trollheimen.

2. Prosess i 2024

Det er gjennomført en omfattende prosess i løpet av 2024, der involvering fra alle parter har vært viktig. Nedenfor er en systematisk gjennomgang av prosessen som er kjørt i 2024:

- **Møter med verneområdeforvalterne for Trollheimen**

Statsforvalterne i Trøndelag og Møre og Romsdal gjennomførte arbeidsmøter med verneområdeforvalterne følgende dager:

- Teams-møte 23. januar 2024
- Fysisk møte på Rindal 15. februar 2024

Tema under møtene var organisering av arbeidet med vårt oppdrag om å sjekke ut om det er lokal aksept for endring av verneform for hele eller deler av Trollheimen LVO og Innerdalen LVO til nasjonalpark.

- **Orienterede Verneområdestyret for Trollheimen**

Orienterede verneområdestyret under konstituerende styremøte på Røros 5. mars 2024.

- **Avklare med berørte kommuner**

- Brev til kommunene Oppdal, Rennebu, Orkland, Rindal, Surnadal og Sunndal datert 30. april 2024 (se vedlegg)
 - Stiller oss disponibel for kommunene til å delta i møter på alle nivå, politisk som administrativt

Har orientert følgende kommunestyre:

- Oppdal den 30. mai 2024
- Sunndal den 12. juni 2024
- Surnadal den 19. juni 2024
- Rindal den 20. juni 2024
- Rennebu den 20. juni 2024

Gjennomførte informasjonsmøte onsdag 5. juni 2024 på Teams der administrasjon og politikere i alle berørte kommuner ble invitert.

- **Informasjon- og dialogmøter**

Det ble gjennomført et dialogmøte med nærings- naturvern- og friluftslivsorganisasjoner regionalt/lokalt der kommunen var velkommen mandag den 29. april 2024 på Skifer Hotell i Oppdal.

- Informasjon om hvor presentasjonen som ble holdt under dialogmøte kunne lastes ned ble utsendt til deltagerne i brev datert 30. april 2024.

Det ble gjennomført tre dialogmøter med grunneiere på følgende datoer:

- Torsdag 18. april 2024 på Gjøra i Sunndal kommune
- Mandag den 22. april på Rindal
- Mandag den 29. april 2024

Kommunene deltok også på disse møtene. Referat og informasjon om hvor presentasjonen som ble holdt under dialogmøtene kunne lastes ned ble utsendt til grunneierne og kommunene i brev datert 2. mai 2024.

Statsforvalterne deltok også på åpne kommunale dialogmøter på Rindal den 17. september og Surnadal den 30. september 2024.

Det ble også gjennomført et dialogmøte med Trollheimen Sijte på Nerskogen i Rennebu kommune den 17. september 2024.

- **Samle innspill fra kommunene**

- Skrive tilrådning med bakgrunn i innspillene fra kommunene

Har fått skriftlige innspill fra alle seks berørte kommuner, Oppdal, Rennebu, Orkland, Rindal, Surnadal og Sunndal.

- **Sende tilrådning til Miljødirektoratet innen 31. desember 2024**

Hadde møte med Miljødirektoratet torsdag den 7. november 2024, der blant annet tilbakemeldingen fra kommunene var tema.

3. Innspill fra kommunen

Oppdal kommune behandlet saken i kommunestyret under møte den 3. oktober 2024 og fattet følgende vedtak i sak 24/122 Trollheimen landskapsvernområde – forslag til utvidelse og endring av verneform (se vedlegg):

- Oppdal kommunestyre gir ikke lokal aksept til å starte en prosess med utviding av Trollheimen landskapsvernområde. Dette begrunnes med at flertallet av grunneiere innen de tre foreslåtte utvidelsesområdene er imot, samt at natur- og kulturlandskapsverdiene i området ivaretas godt i dag.
- Oppdal kommunestyre gir ikke lokal aksept til å endre verneformål fra landskapsvernområde til nasjonalpark. Begrunnet i at 61 av 96 grunneiere som i dag eier grunn i verneområdet er imot.
- Området som i dag er vernet som landskapsvernområde er et landskap i bruk til aktiv setring, som beiteland for Trollheimen sijte og 4 beitelag sau og storfe, det er i tillegg sterkt påvirket av kraftutbygging.

Orkland kommune behandlet saken i kommunestyret under møte den 15. oktober 2024 og fattet følgende vedtak i sak 84/24 Avklaring om lokal aksept for endring av verneform og utvidelser Trollheimen landskapsvernområde (se vedlegg):

- Orkland kommune åpner for en prosess med sikte på endring av verneform for Trollheimen landskapsvernområde.

Rindal kommune behandlet saken i kommunestyret under møte den 28. oktober 2024 og fattet følgende vedtak i sak 48/24 Endring av verneform og utvidelser for verneområdene i Trollheimen (se vedlegg):

- Rindal kommunestyre åpner ikke for å gå videre med utredningsarbeid om endring av verneform og utvidelse av verneområder.
- Kommunestyret ber om ei oppmjuking av bestemmelsene for landskapsvernet, i samsvar med det som gjelder for nyere verneforskrifter.

Sunndal kommune behandlet saken i kommunestyret under møte den 30. oktober 2024 og fattet følgende vedtak i sak 82/24 Kunnskapsgrunnlag for Innerdalen og Trollheimen landskapsvernområder (se vedlegg):

- Sunndal kommunestyre er positiv til å innhente et økt kunnskapsgrunnlag for både Trollheimen og Innerdalen landskapsvernområde.

- Arbeidet bør imidlertid splittes og rapporteres hver for seg slik at de to områdene kan behandles separat i den videre prosessen.

Surnadal kommune behandlet saken i kommunestyret under møte den 31. oktober 2024 og fattet følgende vedtak i sak 75/24 Utredning om utvidelse og endring av verneform – Trollheimen landskapsvernområde (se vedlegg):

- Surnadal kommune støtter ikke at det blir sett i gang utgreiing av å endre verneform av Trollheimen landskapsvernområde og Svartåmoen naturreservat til nasjonalpark.
- Surnadal kommune støtter ikke at det skal settes i gang utredninger om å utvide det verna arealet ved Trollheimen landskapsvernområde

Rennebu kommune behandlet saken i kommunestyret under møte den 7. november 2024 og fattet følgende vedtak i sak 46/2024 Avklaring av lokal aksept til endring av verneform – Trollheimen landskapsvernområde (se vedlegg):

- Kommunestyret gir ikke lokal aksept til å forberede og gjennomføre en videre prosess med sikte på endring av verneform for Trollheimen landskapsvernområde.

3.1 Andre innspill

Statsforvalterne har fått tilsendt kommentarer og innspill på oppdraget fra:

- Odd Arne Hoel – e-post datert 19. mars 2024
- Lønset Grunneierlag – brev datert 7. april 2024
- Storli Gard – brev datert 17. april 2024
- Siri Mette Herrem – e-post datert 21. april 2024
- Oppdal Sau og Geit – e-post datert 23. april 2024
- Solveig Vollan og Eivind Jenstad – brev datert 16. april 2024
- Ingunn Hagen Sneva og Erik Liabø Hoås – brev datert 5. mai 2024
- Svorunda Vassverk v/Oddrun Dørum – brev datert 10. mai 2024
- Arnhild Herrem – e-post datert 16. Mai 2024
- Ola O. Vindal – brev datert 19. mai 2024
- Arnstein Dørum – brev datert 4. juni 2024
- Oppdal Bygdealmening – brev datert 8. juli 2024
- Lønset Bondelag – brev datert 8. mai 2024, oversendt Statsforvalteren i e-post datert 26. juli 2024
- Gjørdørdalen Sætersameie – brev datert 30. juli 2024
- Underskrifter mot etablering av Trollheimen nasjonalpark – oversendt av Ola O. Vindal i e-post datert 28. august 2024
- Sverre Munkvold – brev datert 28. august 2024
- Underskrifter mot etablering av Trollheimen nasjonalpark – oversendt av Eirik Fiske i e-post datert 29. august 2024
- Jøldøl Sameie – brev datert 8. august 2024
- Siri Hoset og Jon Hove – brev datert 30. august 2024
- Underskrifter mot etablering av Trollheimen nasjonalpark – oversendt av Solveig Vollan Jenstad i brev datert 29. august 2024
- Underskrifter mot etablering av Trollheimen nasjonalpark – oversendt av Ildri Bolme i e-post datert 12. september 2024
- Underskrifter mot etablering av Trollheimen nasjonalpark – oversendt av Solveig Vollan Jenstad i brev datert 9. oktober 2024 (revidert underskriftsliste, jf. brev datert 29. august 2024)
- Jon Martin Singsdal – brev datert 13. november 2024

4. Statsforvalternes vurdering av innspillene

Vi ba i brev datert 30. april 2024 kommunene ta stilling til om de ville gi sin aksept for at statsforvalterne satte i gang en prosess med å utrede om deler av Trollheimen og Innerdalen landskapsvernområder kunne bli nasjonalpark. For noen kommuner var det også aktuelt med utvidelser.

Kommunene har bistått statsforvalterne med tilrettelegging i forbindelse med dialogmøter med grunneiere og organisasjonene, og de har gjennomført egne prosesser lokalt fram imot behandling i de enkelte kommunestyrene. De har vært aktive i dialogen opp mot statsforvalterne, og vi har stilt opp og informert kommunestyrene etter initiativ fra kommunene.

Det skal imidlertid være lokal aksept for at eventuelle nye verneprosesser for områder i denne kategorien skal igangsettes. To av seks kommuner er positiv til at spørsmålet om endring av verneform utredes. Disse to kommunene (Orkland og Sunndal) har ikke foreslått utvidelsesareal, så det er kun endring av verneform som er aktuelt for disse to kommunene. For Sunndal kommune gjelder dette endring av verneform for deler av både Trollheimen LVO og Innerdalen LVO, mens for Orkland kommune er det endring av verneform for Trollheimen LVO som er aktuelt.

Kommunene Oppdal og Rindal sa nei til å utrede både eventuelle utvidelser av Trollheimen LVO og til endring av verneform, mens Rennebu kommune sa nei til å utrede endring av verneform for Trollheimen LVO. Surnadal kommune sa nei til å utrede endring av verneform og til at aktuelle områder for utvidelse av Trollheimen LVO ble inkludert inn i oppdraget.

Orkland og Sunndal har areal som utgjør ca. 15 % av det samlede arealet i Trollheimen og Innerdalen LVO. En eventuell prosess i disse to kommunene ville vært ressurskrevende. Det hadde vært fordelaktig hvis en skulle kjørt prosess at det hadde vært lokal aksept i minimum tre av de seks kommunene. Arealene i de to kommunenes del av Trollheimen er en forholdsvis liten andel, og er heller ikke sammenhengende, noe som er uheldig hvis det skulle kjøres prosess i de to kommunene.

Sunndal kommune har i sitt vedtak tilrådd at arbeidet med Trollheimen og Innerdalen splittes og rapporteres hver for seg slik at de to områdene kan behandles separat i den videre prosessen. Tilrådommen reiser spørsmålet om Innerdalen LVO og Sunndal kommune sin del Trollheimen LVO bør vurderes som nasjonalpark uavhengig av øvrige deler av Trollheimen LVO. Etter statsforvalternes vurdering vil utbyttet av en prosess for en mulig Innerdalen nasjonalpark være begrenset. En stor del av Innerdalen LVO vil fortsette som landskapsvernområde, i og med at Langvatnet er regulert, og Renndalen og Innerdalen fra og med Renndølsetra/Innerdalshytta og nedover med det ikke tilfredsstillende kravene til nasjonalpark. Gevinsten vil her være en revidert LVO-forskrift. En nasjonalpark vil etter dette kunne omfatte resten av Innerdalen og fjellrekka mellom Innerdalen og Sunndalen, med et areal på i overkant av 160 km². Selv om størrelsen isolert sett kan forsvares som nasjonalpark, ser vi ikke store forvaltningsmessige utfordringer i området som tilsier vesentlige gevinster av å legge ressurser i en utredningsprosess for nasjonalpark.

På bakgrunn av at et flertall av kommunene sier nei til videre utredninger er statsforvalternes tilrådding til Miljødirektoratet å ikke gå videre med å utrede utvidelser av Trollheimen LVO og endring av verneform for deler av Trollheimen og Innerdalen landskapsvernområder til nasjonalpark.

Vi mener fortsatt at en prosess kunne fått fram hvilke fordeler og forenklinger reviderte forskrifter for landskapsvern kunne gitt for grunneierne og andre, og hvilke konsekvenser en nasjonalpark i sentrale og høyereliggende deler kunne fått. Mange grunneiere er nå også avskåret fra muligheten for å kunne få ut erstatningsinntekter fra skog på arealer som kunne være aktuell for å inngå i en nasjonalpark.

Vi ønsker derfor å signalisere ovenfor kommunene at de står fritt til å ta initiativ til å ta opp spørsmålet om nasjonalpark i deler av Trollheimen og Innerdalen landskapsvernområder på nytt. Slike initiativ bør i så fall omfatte flere kommuner i begge fylker.

Det er i den sammenheng viktig å presisere at en prosess med revisjon av dagens verneforskrifter synes lite aktuell uten at den også inkluderer spørsmålet om nasjonalpark i deler av områdene.

5. Statsforvalternes tilrådning

Statsforvalterne i Trøndelag og Møre og Romsdal anbefaler ovenfor Miljødirektoratet at det ikke startes opp verneplanprosess med å utrede konsekvensene med:

- Endring av verneform fra landskapsvernområde til nasjonalpark for deler av Trollheimen LVO og Innerdalen LVO til nasjonalpark
 - Utvidelse i Oppdal
 - Nord for Gjevilvatnet (1 560 daa)
 - Okla-Storhornet (80 200 daa)
 - Gjevilvassdalen med Håmmårbekken-Kvalsjordsætra (6 330 daa)
 - Utvidelse i Rindal
 - Storbekkdalen (2 630 daa)
- Alternativt utvidelse uten endring av verneform

6. Annet

Med bakgrunn i at det ikke er lokal aksept for å utrede endring av verneform fra landskapsvernområde til nasjonalpark er det heller ikke aktuelt å utrede innlemmelse av Minilldalsmyrene naturreservat og Svartåmoen naturreservat inn i en fremtidig nasjonalpark.

Statsforvalteren i Trøndelag har i brev datert 8. august 2023 fått i oppdrag å vurdere behov for navneendring for Minilldalsmyrene naturreservat i Oppdal og Rennebu kommuner. Dette oppdraget er satt i bero i påvente av avklaringer om det er lokal aksept for endring av verneform for deler av Trollheimen LVO til nasjonalpark, og dermed eventuell innlemmelse av Minilldalsmyrene naturreservat i nasjonalparken. Nå når dette ikke lengre er aktuelt vil Statsforvalteren starte opp den formelle prosessen med navneendringen.

STATSFORVALTEREN I TRØNDELAG
Postboks 2600, 7734 Steinkjer